

Obsah

Předmluva k 1. vydání

1 Psychologie a sociologie v managementu	13
1.1 Manažerská psychologie	14
1.2 Manažerská sociologie	16
1.3 Interdisciplinární přístup	17
1.4 Vývoj a perspektivy psychologického a sociologického poznání v teorii a praxi managementu	18
1.5 Koncepte manažerské práce v rámci organizace	24
2 Metody psychologického a sociologického výzkumu	27
2.1 Výzkumné přístupy v oblasti manažerské psychologie a sociologie	27
2.1.1 Předmět psychologického výzkumu	27
2.1.2 Předmět sociologického výzkumu	28
2.1.3 Kvantitativní a kvalitativní výzkum	30
2.2 Fáze psychologického a sociologického výzkumu	32
2.2.1 Formulace výzkumného problému – téma a jeho konceptualizace	33
2.2.2 Studium odborné literatury	34
2.2.3 Typy výzkumných projektů	36
2.2.4 Formulace hypotéz	38
2.2.5 Výběr vzorku	39
2.2.6 Reliabilita a validita	42
2.3 Získávání dat	45
2.3.1 Experiment a jeho typy	45
2.3.2 Pozorování	48
2.3.3 Dotazování	50
2.3.4 Sociometrie	57
2.3.5 Analýza produktů a dokumentů	58
2.4 Vyhodnocování dat	60
2.4.1 Kvalitativní analýza	60
2.4.2 Kvantitativní analýza	64
2.5 Prezentace získaných údajů	72
2.5.1 Výzkumné zprávy	72

2.5.2	Expertizy	74
2.5.3	Články v odborných časopisech	75
3 	Osobnost a její poznávání	77
3.1	Psychologický výklad osobnosti	77
3.1.1	Vymezení pojmu osobnost	77
3.1.2	Utváření a struktura osobnosti	80
3.1.3	Dynamika fungování osobnosti a možnosti jejího dalšího rozvoje	92
3.1.4	Některé současné přístupy k interpretaci osobnosti v praxi	99
3.2	Požadavky práce a pracovní předpoklady člověka	102
3.2.1	Stanovení požadavků práce na pracovníky	102
3.2.2	Identifikace požadavků práce na pracovníky	105
3.2.3	Pracovník a jeho pracovní potenciál	108
3.3	Přístupy a metodické postupy poznávání osobnosti v ekonomické praxi	112
3.3.1	Kritéria posuzování pracovníků	112
3.3.2	Metodické postupy posuzování pracovní způsobilosti, kvalifikace a kompetence	114
3.3.3	Psychologická diagnostika a komplexní programy poznávání osobnosti	118
3.3.4	Příklad využití Assessment Centra v bankovní instituci	121
4 	Postoje, hodnoty a emoce v práci	123
4.1	Postoje	124
4.1.1	Postoje a chování	126
4.1.2	Pracovní postoje	127
4.1.3	Interpersonální percepce a postoje k druhým lidem	129
4.2	Hodnoty	135
4.2.1	Pracovní hodnoty	138
4.2.2	O*NET model	138
4.2.3	Hodnoty ve vztahu k organizaci	141
4.2.4	Hodnoty a výsledky výzkumů	142
4.3	Emoce v prostředí organizace	145
4.3.1	Emoce a motivace	145
4.3.2	Emoce a vlastnosti osobnosti	148
4.3.3	Emoce a sebepojetí	156
4.3.4	Principy emocionální sebekontroly manažera	159
4.4	Specifická aplikační témata	161
4.4.1	Očekávání vůči práci a psychologická smlouva	161
4.4.2	Adaptace a její řízení	162

5 Sebepoznání, učení a rozvoj	173
5.1 Sebepoznávání a jeho význam pro pracovní uplatnění člověka	174
5.1.1 Možnosti a význam sebepoznání	174
5.1.2 Sebepoznání a příprava pro pracovní uplatnění	176
5.1.3 Výběr profese a diagnostika profesních předpokladů	181
5.2 Učení a sebeutváření v práci	183
5.2.1 Vybrané teorie učení	184
5.2.2 Aplikace principů učení v procesu sebeutváření	191
5.3 Vzdělávání a rozvoj pracovníků v organizaci	192
5.3.1 Formy a metody rozvoje manažerů	195
5.3.2 Koučování a mentoring	198
5.4 Pracovní kariéra	208
5.4.1 Nové trendy v přístupu k pracovní kariéře	209
5.4.2 Kariéra manažera	211
5.4.3 Řízení pracovní kariéry	217
5.4.4 Stanovování cílů profesního a osobního rozvoje	218
5.4.5 Kariérové poradenství	220
5.4.6 Řízení kariéry ve vybraných organizacích	222
6 Ovlivňování v pracovním procesu	225
6.1 Vymezení problematiky ovlivňování	225
6.2 Motivace lidské činnosti	226
6.2.1 Zdroje motivace	228
6.2.2 Dynamika motivace	232
6.2.3 Motivace a výkon	236
6.2.4 Motivační profil	240
6.3 Teorie motivace a motivace pracovního jednání	241
6.3.1 Obecné teorie motivace lidského chování	241
6.3.2 Motivace pracovního jednání	244
6.3.3 Teorie motivace pracovního jednání	246
6.4 Využití poznatků o motivaci v manažerské praxi	251
6.4.1 Motivace, výkonnost a spokojenost pracovníků	251
6.4.2 Možnosti zkoumání motivace a spokojenosti pracovníků	255
6.4.3 Stimulace jako ovlivňování pracovní motivace a výkonnosti pracovníků	258
6.4.4 Motivační program podniku	269
6.4.5 Příklad výzkumu v oblasti benefitů	272
7 Pracovní skupina a tým v organizaci	275
7.1 Základní rysy pracovních skupin	275
7.1.1 Pracovní pozice a role ve skupině	276
7.1.2 Sociální normy	278

7.1.3	Dynamika pracovní skupiny	280
7.1.4	Nepříznivý sociální jev – mobbing	286
7.2	Týmy a týmová práce	292
7.2.1	Charakteristika týmu	292
7.2.2	Týmová práce a její efektivnost	296
7.2.3	Dynamika rozvoje týmu	304
7.3	Aplikace ve světě práce	308
7.3.1	Mezinárodní týmy	308
7.3.2	Virtuální týmy	309
7.3.3	Překrývání pracovních skupin a týmů	312
8 	Komunikace v organizačním prostředí	315
8.1	Význam komunikace v organizačním prostředí	315
8.2	Komunikace jako proces, druhy komunikace	316
8.2.1	Průběh procesu komunikace	318
8.2.2	Komunikační kanály	320
8.2.3	Komunikační síť, networking	323
8.2.4	Druhy komunikace	326
8.3	Vybrané komunikační teorie	332
8.3.1	Transakční analýza	332
8.3.2	Asertivita	334
8.4	Vnitřní a vnější komunikace v organizaci	336
8.4.1	Vnitřní komunikace v organizaci	337
8.4.2	Komunikace s vnějším prostředím	345
8.5	Komunikační bariéry a problémová komunikace	358
8.6	Komunikační audit v organizaci (aplikace a výzkum)	361
9 	Konflikty a vyjednávání	365
9.1	Konflikty a jejich třídění	365
9.1.1	Intrapsychické konflikty	366
9.1.2	Interpersonální konflikty	371
9.1.3	Zásady řešení konfliktů	373
9.1.4	Průběh a fáze eskalace konfliktu	376
9.2	Vyjednávání	378
9.2.1	Významné charakteristiky osobnosti pro vyjednávání	379
9.2.2	Proces vyjednávání	383
9.3	Konflikty a vyjednávání v organizačním kontextu	392
9.3.1	Konflikty na úrovni kolegů (partnerská úroveň)	392
9.3.2	Asymetrické konflikty (vedoucí versus podřízený)	393
9.3.3	Meziskupinové konflikty a přístupy k jejich řešení	395
9.3.4	Vyjednávání a řešení konfliktů s obchodními partnery	398
9.4	Interkulturní vyjednávání	406

10 Manažer a vedení lidí	411
10.1 Pozice a role manažera	411
10.2 Manažer jako lídr	415
10.3 Osobnost manažera, jeho kompetence a autorita	418
10.3.1 Osobní kvalita manažera a podmínky jejího uplatňování	419
10.3.2 Kompetence a autorita manažera	424
10.4 Práce manažera s jednotlivci a skupinami	429
10.4.1 Působení manažera na pracovníky a pracovní skupiny	430
10.4.2 Delegování a zmocnění	439
10.5 Leadership	445
10.5.1 Styl řízení a možnosti účinného působení na pracovníky	445
10.5.2 Poradenství v činnosti manažerů	450
10.5.3 Manažerské týmy	452
10.6 Duševní hygiena v životě manažera	456
10.6.1 Principy zdravé životosprávy	457
10.6.2 Ohrožující faktory a syndrom vyhoření	459
10.6.3 Charakteristika a zásady time managementu a stres managementu	462
10.6.4 Sebeřízení, životní program a efektivní životní styl	465
10.7 Aplikace – ženy a muži v manažerských pozicích	467
11 Moc v organizaci	471
11.1 Fenomén moci ve společnosti v historických souvislostech	471
11.2 Moc, pravomoc a autorita	472
11.3 Zdroje moci a jejich využití v řízení	480
11.4 Kulturní podmíněnost chápání a využívání moci	488
11.5 Mikropolitika	490
12 Organizace a organizační kultura	499
12.1 Organizace, její struktura a dynamika	499
12.1.1 Charakteristika organizace	499
12.1.2 Struktura organizace a její dynamika	501
12.1.3 Diverzita organizace, diverzity management	504
12.2 Organizační kultura	510
12.2.1 Kultura organizace, její pojetí a klíčové elementy	510
12.2.2 Organizační kultura a management, význam silné organizační kultury	513
12.2.3 Kultura a management organizace	519
12.2.4 Organizační kultura, identita a etika	525
12.2.5 Organizační kultura mezinárodních společností	531
12.2.6 Manažeři v zahraničních pobočkách mezinárodních organizací	536

12.2.7	Kritéria hodnocení národních specifík ve vztahu k organizační kultuře	541
13 	Inovace a podnikatelství v organizaci	543
13.1	Vymezení inovační a podnikatelské aktivity v organizacích	543
13.1.1	Vymezení inovací a jejich členění	544
13.1.2	Vymezení vnitrofiremního podnikání	545
13.1.3	Porovnání nezávislého podnikání a podnikání uvnitř firmy	546
13.2	Bariéry podnikatelských aktivit	548
13.2.1	Strategické bariéry	548
13.2.2	Systémové bariéry	548
13.2.3	Behaviorální bariéry	549
13.2.4	Politické bariéry	549
13.2.5	Inovační dilemata	550
13.2.6	Rovnováha mezi objevováním a využíváním	551
13.3	Podnikatelská orientace firmy	552
13.4	Inovační proces v organizacích	554
13.5	Jedinci v inovačním procesu	557
13.5.1	Vymezení jednotlivých rolí	557
13.5.2	Činnosti inovačního šampióna	558
13.5.3	Role liniových manažerů v inovačním procesu	559
13.6	Organizační faktory podporující inovace a podnikatelství	560
13.6.1	Podpora organizace	560
13.6.2	Personální procesy podporující inovace	564
13.6.3	Odměňování inovační aktivity	565
13.6.4	Řízení externích vztahů a otevřená inovace	567
14 	Dynamika organizačních změn a jejich sociální souvislosti	569
14.1	Tekutá modernita a změny organizací	569
14.2	Základní přístupy k organizačním změnám	572
14.2.1	Huseův sedmistupňový model změny	573
14.2.2	John Kotter a osm stadií řízení změny	574
14.2.3	Inkrementální přístup ke změně podle Jameše B. Quinna	576
14.2.4	Kauzální model výkonu a změny v organizaci podle Burkeho a Litwina	578
14.2.5	Plánovaná a neplánovaná změna	579
14.3	Prekážky organizační změny	584
	<i>Literatura</i>	587
	<i>Rejstřík</i>	604
	<i>O autorech</i>	613